

tacol care suferă pe alocuri de vechea hibă a piesei TV de actualitate: excesul de eroi pozitivi pictați ca la carte, situații de un dramatism bine temperat și controlat, biografia trandafirii de oameni foarte cumsecade și foarte principiali.

Radu IFTIMOVICI

Pofta de joc a păpușilor

O cursă de pomină sau Asin și Martin de Mariana Dan ● Teatrul de păpuși din Cluj-Napoca ● Regia: Traian Savinescu.

În premieră absolută la Teatrul de păpuși din Cluj-Napoca **O cursă de pomină sau Asin și Martin de Mariana Dan**. Stufos într-o primă variantă, remaniat într-o a doua în funcție de cerințele unui spectacol pentru copii — în care accentul se cuvine să cadă pe imagine, nu pe cuvint — textul Marianeî Dan este o fabulă liberă, cu pereții elastici și transparenți. Hazul, îngăduința, surpriza abolesc severitatea, chiar dacă violența limbajului, urmată de cea a gestului, amintesc desenele animate: urmăriri, înfruntări, „drame” se înlanțuie, se încălecă înspre atingerea unuia și aceluiași scop, risul și voia-bună. Așadar, **morala** — fiecare trebuie să muncască cinstit, lenea și hoția sînt pedepsite — se strecoară pe nesimțite pînă în preajma micului spectator, „prins” de pățaniile de pe scenă. Scenariul a fost încredințat lui Traian Savinescu, regizor și textier redutabil al formației de teatru pentru copii și tineret „Solaris” de la Clubul C.F.R. Cluj-Napoca (formație de mai multe ori laureată a Festivalului Național „Cîntarea României”, de curînd apreciată superlativ pentru spectacolul **Fabula jacta est**). Întîlmirea cu textul scenaristei bucureștene a constituit pentru Traian Savinescu prilejul, exploatat copios, de a-și proba calitățile pentru prima dată într-un spectacol cu profesioniști. Pofta cu care joacă actorii sub bagheta sa, și, în prelungirea jocului lor, păpușile, este contaminantă. O scenografie economică, dar extrem de expresivă și depolifuncțională (semnată Wallner Günter și Mihai Nemeș), slujește perfect intențiile regizorale. Scena debordează la propriu și la figurat, stăpînește și antrenează sala. Într-o potențare reciprocă a efectelor. Lumini vioaie, metatorizînd discret secvențe-cheie, muzica

(Ivan Carol), angajată într-un canon sugestiv cu gestul și cuvîntul, bine aleasă și colată ingenios, gata să susțină singură partitura în momentele de respiro ale firului epic, alături de o costumație în ton cu caracterele, contribuie la rotunjirea spectacolului. Remarcabile sînt acele momente de respiro, cum le numeam mai sus, pe care regizorul a știut să le transforme în veritabile recitative. Se procedează la o demontare a gestului mărunt, o redare a lui în ralenti, într-o gesticulație încetată, de dans simbolic, în măsură să scoată în evidență frumusețea, aventura, „arta” banalului. Adevărate „monologuri” gesticive și mimice cu acompaniament muzical amintind de experimentele tip **happening** ale teatrului contemporan. Reacția săhii — realmente favorabilă. Într-o secvență precum cea a somnului ciinelui-politist, copiii asistă cu sufletul la gură la **miracolul** gestului mărunt devenit artă. Smaranda Stratonov (Martin) și Mircea Văran (Asin) se completează într-un duo dinamic, plin de umor, cucerit de libertatea de mișcare și expresie pe care concepția regizorală le-o oferă. Diana Cozma joacă subtil și pregnant mai multe partituri, toate încatenate și asigurînd unitatea întregului. Prestidigitator și ficționar, ea leagă și dezleagă ițe, așază accente ori ambiguizează enunțuri. O mișcare insinuantă, sincopată, o alternare abilă de voci și măști prin care tînăra interpretă susține fundalul chemat să nuanțeze giumbușlucurile și năzdrăvniile celor doi protagoniști. În fine, Carmen Pop, grațioasă florăreasă ori vulpe vicleană, dozează cu pricepere trecerile sale prin scenă, cit să facă firesc deznodămîntul.

Un spectacol exuberant, proaspăt, modern, izbutit grație evidentului spirit de echipă care l-a animat pe realizatori.

Irina PETRAȘ

Oscilant, mozaicat stilistic

Arma secretă a lui Arhimede de Dumitru Solomon ● Teatrul Național din Cluj-Napoca ● Regia: Virgil Andrei Vătă.

Oscilant, mozaicat stilistic, spectacolul lui Virgil-Andrei Vătă nu întîlnește defect pe alocuri tonalitatea scînteietoare specifică piesei (și dramaturgiei) lui Du-

mitru Solomon, acel deghizament umoristic al unei adânci înțelepciuni. Arie a convocării amiabile a problematizării, parabola „solomoniană” instituită ca dublă farsă, jucată destinului istoric și vremurilor sub care se află bietul om, reclamă o fermitate de esență a interpretării, care să asigure coeziunea și tonusul desfășurării scenice, refacerea mesajului implicit, nerostit. Altfel, fan-tezismul clasicizant descins din Eugen Lovinescu și Radu Stanca riscă să se fărâmițeze într-o sumă de situații amuzante, desigur, dar private de percutanța originară a textului.

Regizorul construiește cu recuzita vestustă a facerilor (fum, artificii), cu voci convertite în stinjenite apariții scenice după modelul duhurilor asiatice (ca Scoica — Victor Nicolae), imagini scenice dispartate, nu lipsite de ingeniozități, dar nici de stîngăcii. Decorul, semnat tot de Virgil-Andrei Vătă, creează trei spații diferite de joc. În primul, cel al casei lui Arhimede, cu havuz și ziduri de basm, se face baie, se meditează, se sfidează opinia publică vulgară, se fac descoperiri epocale. În al doilea, în perimetrul înălțat al unei estrade mobile, se desfășoară manevrele forțelor politice, ce vor să-și aservească geniul. Secvența e realizată în cheia burlescului minimalizant, Octavian Lăluț caricaturizându-l pe Hieron prin comicul buf al derizivității, iar Bucur Stan pe Zopyron prin cel grotesc al Inverșunării. Spionul Hecates, trimisul lor, va căpăta în interpretarea lui Petre Dondoș un aspect beckettian și o vervă insinuantă. Al treilea spațiu, acela al burlescului magnanim, tinde să figureze măreția romană. Tunător, impunător, Marcellus (Octavian Cosmuța) domină decorul montant, enorm, în piramidă, încercînd să sugereze parodic amenințătoarea măreție romană. Teles (Emilian Belcin, reușind cu siguranță expresivă să sugereze tensiunea interioară și neîndurarea militarului) îl secondează punînd în valoare superbia puterii în plină expansiune.

Paul Basarab (Arhimede) conferă inteligență și spirit personajului său, fără a-i asigura acea prestanță, acea pondere pe care o reclamă numele protagonistului. În rolul Teodonei, Maria Seleş insistă mai cu seamă asupra înduioșătoarei îngrijorări — emisă cam alintat — a soției iubitoare. Ileana Negru (Eunoa) alcătulește cu Petre Băciolu (Ctesiblos) un cuplu de îndrăgostiți, în care mult timp avîntatele inițiative ale fetei se izbesc de inerția tînrăului intelectual. Meropa Mariei Munteanu, asaltată de asiduitatea lui Clisis (Gelu Bogdan Ivaș-

Dolna MODOLA

(Continuare la p. 66)

Gong de premieră

Teatrul Național din București

MANTAU de N. V. Gogol. *Data premierei*: 5 iunie 1989. *Versiunea scenică și regia*: Mihai Mălaimare. *Scenografia*: Nicolae Stanciu. *Distribuția*: Bogdan Mușatescu, Anda Călugăreanu, Mircea Constantinescu, Mihai Mălaimare, Vasile Filipescu, Mihai Pamait și studenții la I.A.T.C. *Claudia Cărămîdă, Irina Wintze, Mihai Bisericanu, George Petcu, Andrei Zaharescu.*

Teatrul Național din Tîrgu Mureș

OPT FEMEI de Robert Thomas. *Trăducerea*: Mihai Berechet. *Data premierei*: 15 iunie 1989. *Regia*: Hunyadi András. *Costume*: Dobre Kothay Judit. *Distribuția*: Lidia Marinescu (Madame Chanel), Elena Jitcov (Louise), Iolanda Dain (Mamy), Doina Preda (Suzon), Smara Marcu Ștefănescu (Gaby), Livia Gingulescu (Augustine), Diana Văcaru, studentă (Catherine), Mara Costea (Pierrette).

VALENTINA sau TRENUL DIN ZORI de Dimitrie Roman (premieră absolută). *Data premierei*: 29 iunie 1989. *Regia*: Adriana Piteșteanu. *Scenografia*: Dobre Kothay Judit. *Distribuția*: Mihaela Rădescu (Valentina), Radu Dobre Basarab (Otto Müller), Constantin Săsăreanu (Impiegatul), Vasile Vasiliu (Ichim), Aurel Ștefănescu (Scamatorul), Ion Săsărean (Mociora), Vlad Rădescu (Stamatescu), Cornel Răileanu (Macău), Ion Rîțiu (Colonelul SS).

Teatrul Mic

ARTA IUBIRII. *Data premierei*: 27 iunie 1989. *Un spectacol de* Cătălina Buzolanu. *Scenografia*: Liana Manțoc. *Interpretă*: Valeria Seciu.

Teatrul Național din Cluj-Napoca

AMOR PIERDUT — VIAȚĂ PIERDUTĂ (EMMI) de Mihai Eminescu. *Data premierei*: 8 iunie 1989. *Regia*: Dorel Vișan. *Scenografia*: T. Th. Ciupe. *Distribuția*: Ileana Negru (Emmi), Marius Bodochi (Vasile), Radu Amzulescu (Alecu), Octavian Lăluț (Doctoșul), Ion Marian (Niță).